

Porteføljestyret for naturvitenskap og teknologi

Referat	Møte 3/19
Dato	25.-26. november 2019, kl. 10:00 – 18:00 og 08:30 - 16:00
Sted	Forskningsrådet, møterom Nansen 4

Tilstede: Professor Eva Sorensen, University College London, UK, *leder*
Professor Inga Berre, Universitetet i Bergen
Førsteamanuensis Andreas Carlson, Universitetet i Oslo
Professor Mari-Ann Einarsrud, NTNU, Trondheim
Forskningsjef Odd-Arne Lorentsen, Yara International ASA, Porsgrunn
Seniorforsker Eli Ringdalen, SINTEF, Trondheim
Professor Marit-Solveig Seidenkrantz, Aarhus Universitet, Danmark
Professor Magne Olav Sydnes, Universitetet i Stavanger
Forskningsleder Rune Storvold, NORCE, Tromsø
Professor Bo Wahlberg, KTH, Sverige

Forfall: -

Tilstede fra Forskningsrådet:

Avdelingsdirektør Hilde Jerkø
Spesialrådgiver Harald H. Simonsen
Seniorkonsulent Trine Opheim
Seniorrådgiver Bjørnar Komissar (sak 22 tom 29/19, sak 33/19)
Seniorrådgiver Herman Farbrot (sak 22 tom 29/19)
Seniorrådgiver Dyveke Hetland (sak 30/19)

Sak PSNATEK 22/19 Godkjenning av saklisten

Vedtak: *Saklisten godkjennes.*

Sak PSNATEK 23/19 Referat fra porteføljestyremøte 2/19, 25.09.19

Utkast til referat fra porteføljestyrets møte 25. september ble sendt porteføljestyret 4. oktober med merknadsfrist 11. oktober 2019. Administrasjonen mottok noen innspill til justering av teksten i referatet. Porteføljestyret diskuterte innspillene og besluttet å beholde alle innspill bortsett fra forslaget om å stryke siste del av en setning.

Vedtak: *Referatet godkjennes med de endringer som kom fram i møtet.*

Sak PSNATEK 24/19 Spørsmål om habilitet

Saksdokument: Sak PSNATEK 24/19 Spørsmål om habilitet

Porteføljestyret diskuterte styremedlemmenes habilitet for alle sakene på saklisten. Administrasjonen hadde på forhånd bedt styremedlemmene melde inn potensiell inhabilitet knyttet til bevilgningssakene før møtet (sak 26-29/19). Følgende inhabilitet ble kartlagt:

Inga Berre, Mari-Ann Einarsrud, Eli Ringdalen, Rune Storvold, Marit-Solveig Seidenkrantz, Magne Sydnes og Bo Wahlberg er inhabile i behandlingen av deler av sak 26/19. Eli Ringdalen er inhabil i behandlingen av sak 27/19. Inga Berre og Bo Wahlberg er inhabile i behandlingen av sak 28/19. Inga Berre og Rune Storvold er inhabile i behandlingen av sak 29/19.

Ingen av medlemmene er inhabile i behandlingen av de resterende saker på sakslisten.

Hvordan inhabiliteten er håndtert for de berørte styremedlemmene, er beskrevet under den aktuelle sak.

Vedtak: *Inga Berre, Mari-Ann Einarsrud, Eli Ringdalen, Rune Storvold, Marit-Solveig Seidenkrantz, Magne Sydnes og Bo Wahlberg er inhabile i behandlingen av deler av sak 26/19.
Eli Ringdalen er inhabil i behandlingen av sak 27/19.
Inga Berre og Bo Wahlberg er inhabile i behandlingen av sak 28/19.
Inga Berre og Rune Storvold er inhabile i behandlingen av sak 29/19.
Ingen av medlemmene er inhabile i behandlingen av de resterende saker på sakslisten.*

Sak PSNATEK 25/19 Orienteringer

Administrasjonen informerte kort om følgende saker:

- Statsbudsjettet
Forskningsbudsjettet for 2020 er svakt sett i forhold til de store omstillingene Norge må gjennom og som krever forskning og innovasjon. Det er en realnedgang til forskning og innovasjon i BNP-andel fra 1,06 prosent i 2019 til 1,03 i 2020, en nedgang på ca. 1 mrd. kroner. Samlet over de fire siste årene er nedgangen i BNP-andel fra 1,09 til 1,03 prosent.
- Budsjettrammen for 2020 og utlysningsrammer for 2021
Det er foreslått omdisponering av midler fra KDs post 53 fra tematiske satsinger til FRIPRO for å redusere overførte midler. Dette øker rammen for FRIPRO med 550 mill. kroner i 2020.
- Nytt fellesløft
Målet er å styrke grunnleggende og grensesprengende forskning gjennom tverrfaglig samarbeid og å flytte forskningsfronten gjennom faglig nyskaping. Satsingen skal tilrettelegge for radikale kunnskapssprang som bidrar til løsninger på dagens og morgendagens samfunnsutfordringer. Ligner på ERC Synergy Grant.

Vedtak: *Tas til orientering.*

Sak PSNATEK 26/19 Bevilgninger til FRINATEK-søknader i 2019 – ordinære midler

Saksdokument: Sak PSNATEK 26/19 Bevilgninger til FRINATEK-søknader i 2019 – ordinære midler

Det forelå totalt 469 søknader til behandling, derav 289 Forskerprosjekt, 139 Unge forskertalenter og 41 Mobilitetsstipend. Totalt søkt beløp var ca. 4,24 milliarder kroner. Søknadene var faglig vurdert i til sammen 24 paneler.

Vedtak: *Porteføljestyret fattet vedtak for søknadene om Forskerprosjekt, Unge forskertalenter og Mobilitetsstipend som kom inn til FRIPRO, FRINATEK-delen, til fristen 10.4.2019.*

Sak PSNATEK 27/19 Bevilgninger til FRINATEK-søknader i 2019 – Forskning på fornybar energi

Saksdokument: Sak PSNATEK 26/19 Bevilgninger til FRINATEK-søknader i 2019 –Forskning på fornybar energi

Budsjettet til bevilgninger til FRINATEK-søknader i 2019 inkluderte 24 mill. kr. til søknader innenfor feltene fornybar energi og fangst og lagring av CO₂. Totalt seks søknader var relevante for disse midlene, derav fem Forskerprosjekt og ett Mobilitetsstipend. Totalt søkt beløp var ca. 60,2 millioner kroner.

Vedtak: *Porteføljestyret fattet vedtak for FRIPRO-søknadene som kom inn til fristen 10.4.2019, og som var relevante for midlene avsatt til forskning på fornybar energi.*

Sak PSNATEK 28/19 Bevilgninger til FRINATEK-søknader i 2019 – Grunnleggende IKT-forskning

Saksdokument: Sak PSNATEK 26/19 Bevilgninger til FRINATEK-søknader i 2019 – Grunnleggende IKT-forskning

Budsjettet til bevilgninger til FRINATEK-søknader i 2019 inkluderte 25 mill. kr. til søknader innenfor grunnleggende IKT-forskning. Totalt 15 søknader var relevante for disse midlene, derav ti Forskerprosjekt og fem Unge forskertalenter. Totalt søkt beløp var ca. 156 millioner kroner.

Vedtak: *Porteføljestyret fattet vedtak for FRIPRO-søknadene som kom inn til fristen 10.4.2019, og som var relevante for midlene avsatt til grunnleggende IKT-forskning.*

Sak PSNATEK 29/19 Bevilgninger til ROMFORSKNING-søknader i 2019

Saksdokument: Sak PSNATEK 29/19 Bevilgninger til ROMFORSKNING-søknader i 2019

Det forelå totalt 28 søknader til behandling, derav 20 Forskerprosjekt og 8 Unge forskertalenter. Totalt søkt beløp var ca. 238 millioner kroner. Søknadene var faglig vurdert i til sammen fem paneler. Søknader med hovedkarakter 5 eller bedre fra ekspertpanelene ble i tillegg relevansvurdert av Forskningsrådets administrasjon.

Vedtak: *Porteføljestyret fattet vedtak for søknadene om Forskerprosjekt og Unge forskertalenter som kom inn til ROMFORSKNING til fristen 10.4.2019.*

Sak PSNATEK 30/19 VITEN. Styringsgruppe og mandat for 2020 - 2023

Saksdokument: Sak PSNATEK 30/19 VITEN Styringsgruppe og mandat for 2020-2023

Norges forskningsråd har på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet (KD) ansvar for fordeling og utbetaling av tilskudd til driftsstøtte til de regionale vitensentrene. Fordelingen av de tildelte midlene mellom vitensentrene som inngår i ordningen, vedtas av VITEN-styret. Når inneværende periode utløper (2019), er det behov for å fastsette et bevilgningsutvalg for å ivareta forvaltningsoppdraget gitt av Kunnskapsdepartementet.

Administrasjonen la frem et forslag til styringsgruppe og mandat for tilskuddsordningen for de regionale vitensentrene for perioden 2020-2023. Mandatet er i tråd med retningslinjene angitt av KD og redegjør for roller og ansvar for porteføljestyret og styringsgruppen.

Administrasjonen har i den foreslåtte styringsgruppen lagt vekt på kjønnsbalanse og god geografiske fordeling. Porteføljestyret sa seg enig i denne vektleggingen. Porteføljestyret kommenterte at det i tiden fremover er viktig at styringsgruppen også har fokus på sentrenes videreutvikling og fornyelse.

Porteføljestyret kommenterte at det er viktig med fornyelse i styringsgruppen og at mandatet bør stadfeste at et medlem kun kan gjenoppnevnes én gang. Porteføljestyret ba om at styringsgruppen utvides med ett medlem for å bidra til fornyelse i VITEN-styret og for å i enda større grad dekke kunnskap om barneskolen.

Revidert mandat er vedlagt referatet.

Vedtak: *Styringsgruppen for forvaltningsordningen for tilskudd til de regionale vitensentrene 2020-2023 vedtas og vil ha følgende sammensetning i perioden 1.1.2020-31.12.2023:*

- *Ove Gunnar Drageset, førsteamanuensis UiT Norges arktiske universitet, leder*
- *Merethe Frøyland, leder av Naturfagsenteret*
- *Leif Lømo, selvstendig konsulent og tidligere spesialrådgiver Statoil*
- *Hanne Mari Sæther, rektor Melhus videregående skole*

I tillegg utvides styringsgruppen med en person med bakgrunn fra barneskole. Styreleder får fullmakt til å godkjenne oppnevning av dette medlemmet.

Medlemmer oppnevnes for fire år og kan sitte maksimalt to perioder. Mandat for styringsgruppen for Vitensenterprogrammet 2020-2023 vedtas.

Sak PSNATEK 31/19 Revidering av Forskningsrådets hovedstrategi

Saksdokument: Sak PSNATEK 31/19 Revidering av Forskningsrådets strategi

Administrasjonen redegjorde for status i arbeidet med revisjon av Forskningsrådets strategi. Målstrukturen er nå vedtatt av Styret. Denne bygger på målene og prioriteringene i Langtidsplan for forskning og høyere utdanning samt regjeringens mål for Forskningsrådet (MRS), men er noe spissere formulert enn Langtidsplanens mål og tematiske prioriteringer – i tråd med Styrets vurdering av hva det vil være særlig viktig å fokusere på i den kommende strategiperioden. Det skal utarbeides et førsteutkast til strategi til møte i Forskningsrådets styre 6.12. Strategien vil søke å være så kortfattet som mulig – fortrinnsvis kun mål og delmål med en kort generell innledning, samt korte innledninger til de enkelte målene og tematiske områdene. Strategien skal kommunisere klart at den er en strategi for Forskningsrådet - ikke forsknings-Norge.

Vedtak: *Porteføljestyrets leder formidler porteføljestyrets synspunkter på møtet for porteføljestyrelederne 12.02.2020.*

Sak PSNATEK 32/19 Supplering av møteplan for 2020

Saksdokument: Sak PSNATEK 32/19 Møteplan 2020 supplering

Porteføljestyret hadde allerede besluttet møtedatoer for to møter på våren 2020. I tillegg er det behov for å ha to møter på høsten. Porteføljestyret hadde også tidligere besluttet å ha et Skype/telefonmøte for å kunne diskutere eventuelle innspill til Forskningsrådets reviderte strategi.

Vedtak: *Porteføljestyret vedtok følgende møter i 2020 i tillegg til de to møter som allerede er vedtatt:*

- 1. Skype/telefonmøte 3/2 kl. 12-14*
- 2. Ordinært møte 25/9 kl. 9:30 – 15*
- 3. Bevilgningsmøte 30/11 – 1/12 kl. 10-18 (dag 1), kl. 8:30–16 (dag 2)*

Sak PSNATEK 33/19 Porteføljeanalyse og porteføljeplan

Saksdokument: Sak PSNATEK 33-19 Porteføljeanalyse og porteføljeplan

Administrasjonen ga orientering om arbeidet med porteføljeanalyse og porteføljeplan.

Porteføljeanalysen er komplementert med mer statistikk om grunnforskning vs. anvendt forskning i fagporteføljen, nasjonale tall for PhD-utdanning og kjønnsfordeling innenfor fagområdene. I denne omgang må porteføljeanalysen ses på som en del av underlaget for utvikling av porteføljeplanen. Når porteføljeplanen foreligger vil framtidige porteføljeanalyser innrettes mer som analyser av porteføljen opp mot målene i porteføljeplanen slik malen legger opp til.

Et utkast til målstruktur for porteføljeplanen var vedlagt

sakspapirene. Denne dannet grunnlag for gruppearbeid under styremøtet. Målstrukturen var delt inn i fire deler kalt Målstruktur 1-4 basert på mål fra Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, mål og resultatstyringsmålene for Forskningsrådet (MRS) og utkastet til Forskningsrådets reviderte strategi.

Målstruktur 1 tok utgangspunkt i

- *Langsiktig kunnskapsutvikling gjennom dristig og nyskapende forskning av høy vitenskapelig karakter*

Målstruktur 2 tok utgangspunkt i

- *Flere norske forskningsmiljøer i internasjonal forskningsfront*

Målstruktur 3 tok utgangspunkt i

- *En karriere i akademia er attraktivt for de beste kandidatene*

Målstruktur 4 tok utgangspunkt i

- *God kjønnsbalanse i forskningsmiljøene*
- *Forskningen og forskningsprosessene er åpne*
- *Beredskap for dagens og morgendagens utfordringer*

Porteføljestyret ble inndelt i tre arbeidsgrupper hvor gruppene så på hver sin målstruktur. Alle gruppene så i tillegg på målstruktur 4. Arbeidsgruppene presentere sine funn og porteføljestyret diskuterte funnene. Se vedlegg 1 og 2 for oppsummering av gruppearbeidet.

Porteføljestyret besluttet å nedsette et arbeidsutvalg som kan bistå administrasjonen i arbeidet med porteføljeplanen.

Vedtak: *Det nedsettes et arbeidsutvalg bestående av Eva Sorensen, Inga Berre, Odd-Arne Lorentsen og Mari-Ann Einarsrud for å bistå administrasjonen. Administrasjonen tar forøvrig med seg porteføljestyrets kommentarer og innspill i det videre arbeidet med porteføljeplanen.*

Sak PSNATEK 34/19 Eventuelt

34.1 Relevansvurdering av søknader

Porteføljestyret etterspurte mer informasjon om hvordan relevansvurdering nå gjøres i den felles søknadsbehandlingen av forskerprosjekter. Administrasjonen ga en redegjørelse for hvordan dette gjøres og pekte på at relevansvurderingen kommer etter at den vitenskapelige vurderingen er gjort i ekspertpanelene og utføres av administrasjonen for det enkelte budsjettformål (tidligere program). Søknaden må ha en panelvurdering på 5 eller bedre for at det skal gjøres det en relevansvurdering hvor det settes en total relevanskarakter på en skala fra 1-7 hvor 7 er best. Relevansvurderingen sendes tilbake til søker sammen med panelvurderingen.

Porteføljestyret diskuterte relevansvurdering av søknader og uttrykte bekymring om det kan være samme person som både definerer innholdet i utlysningen, og utfører relevansvurderingen. Det er viktig at relevansvurderingen kun gjøres ut fra konkrete kriterier definert i utlysningen, og ikke ut fra faglige vurderinger som hører hjemme i ekspertpanelene. Relevansvurderingen bør også se på av flere personer i administrasjonen slik at karaktersettingen harmoniseres.

Sak PSNATEK 35/19 Godkjenning av vedtaksprotokoll

Vedtak: *Protokollen godkjennes.*